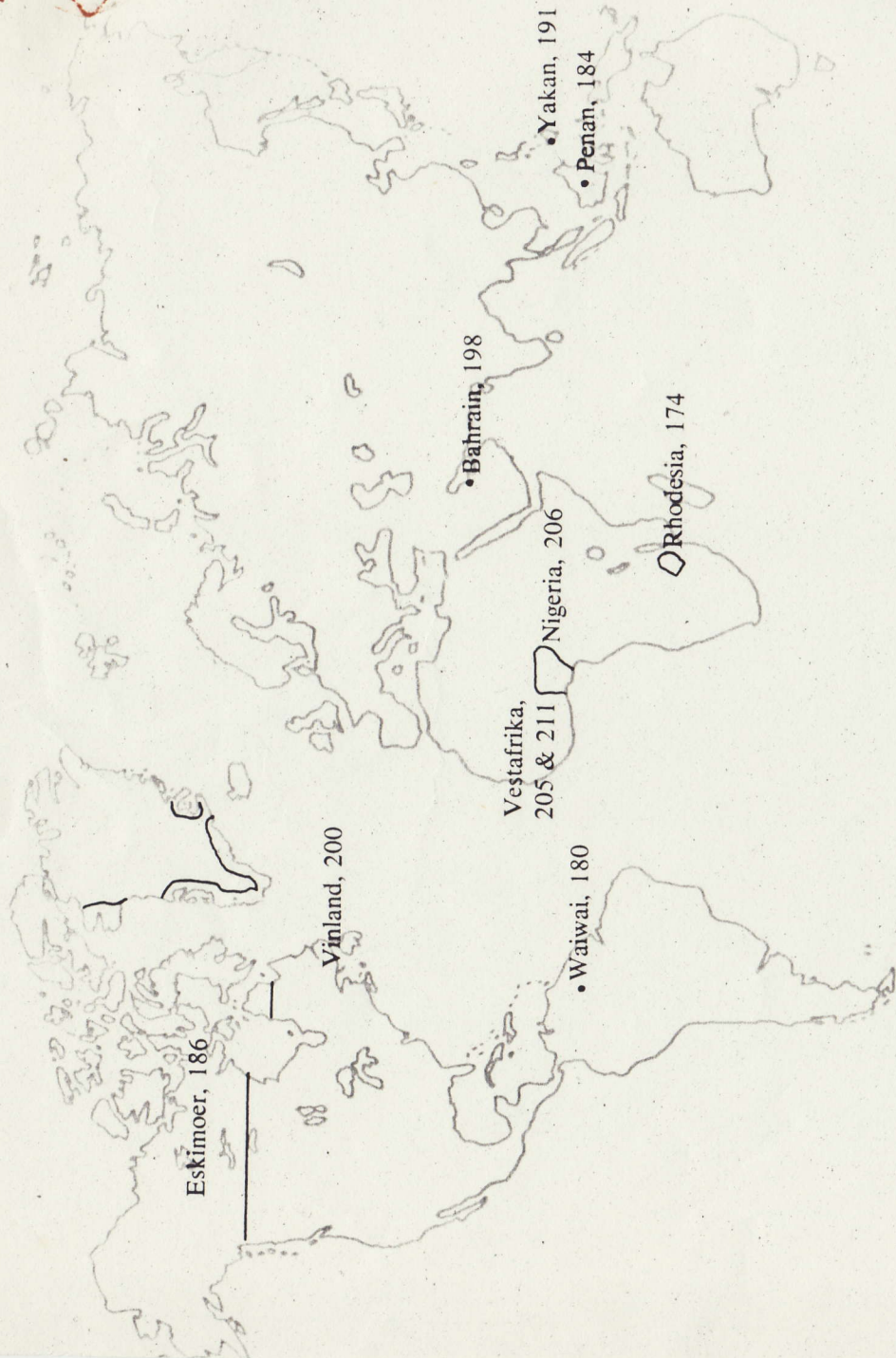

Hvor foregår det?

Rådhusets slag toner ud gennem radioens højttaler, de sidste glas champagne skænkes febrilsk op i glassene og man bestiger de nærmeste stole for at kunne springe behørigt ind i det nye år. Så sker det, sidste slag og SKÅL! Det er 1966. Rådhuset plinger et efterspil og radiokoret byder firstemmigt den nyfødte velkommen: »Vær velkommen Herrens År og velkommen herhid«. Julen er overstået.

Lad os tænke os at én af gæsterne i det oprømte nytårselskab er en indisk etnolog, som har fulgt familien for at lave en etnologisk analyse af de danske juleskikke. Han er begyndt i midten af december med at hjælpe børnene med at bage julekager og er sluttet af nytårsaften med at kæmpe, for at kunne iagttage klart, på trods af den mængde spiritus han har måttet indtage for ikke at stikke af fra det øvrige selskab. Endnu inden tømmermændene er overstået, er han begyndt at skrive sine noter rent, og jeg tror, hans analyse vil forme sig omtrent på følgende måde:

Først og fremmest vil han betragte hele juleugen som én sammenhængende sakral periode, og han vil se, at den påfaldende minder om de riter, der udføres over hele kloden, når man vil understrege en vigtig overgang i et menneskes livsforløb eller i årets gang. Den er en overgangsrite, der skal markere passagen fra ét kalen-

Glædeligt nytår

Etnologisk blålys
på en dansk overgangsrite

af Fridolin Weis Bentzon

derår til det næste, og den fejres i en række dage, hvor vi stiller vores højtgearedede samfund i tomgang og »holder fri«, eller rettere lægger vores sociale aktivitet om. Rammen om disse dage udgøres af to fester, der angiver helligperiodens begyndelse og afslutning: Julen med gåsesteg, juletræ og gaver, og nytår med champagne, papnæser og overgreb på naboens havelåge.

Ifølge teorierne skal en overgangsrite tjene både religiøse og sociale formål, og

vores fremmede etnolog vil formentlig finde den sociale side dominerende i det foreliggende tilfælde, bl. a. fordi festen fejres lige ivrigt i religiøse og irreligiøse hjem. Julen er således en social ceremoni, hvor familierne finder sammen i så store kredse som muligt. Man udtrykker sin tilknytning til ens slægtninge ved udveksling af gaver, forbud mod skænderier og utallige små symboler, som skal gøre festen intim og karakteristisk netop for ens egen familie.

